

Algutsboda

I sydöstra Varend ligger Algutsboda. Sent fick bygden bofast befolkning. Vattenvägarna var sparsamma. Här härskade de stora skogarna.

År 1334 förekommer första gången i skrifterna sockennamnet "Algothsbodha." Man förmenar, att besuttne män inom Kåraböket i Wissefjärda här hade fåbodar och sin boskap på mulbete. Därav namnet. Mest envist dröjer den traditionen kvar, att socknen fått sitt namn efter fogden Algut Månsson Sture, farfarsfar till Sten Sture d.ä. Fogden residerade på Rostocksholme i socknens sydöstra del. Denne herreman lär nitiskt ha försökt fördriva tråkigheten på landsbygden med att hänga upp uppstudsigt småfolk i Galgeken i Getasjö. Wilhelm Moberg har i "Rid i natt" beskrivit hur hans sockenbor uppskattade nöjet. Man har ~~no~~ haft svårt att glömma dessa och andra oförrätter. Så sent som på detta århundrade tröstar en präst sin bedrövade ämbetsbroder, som sökte hit med orden: "Folket i Algutsboda tål inga andra herrar än prästen."

Socknen, kommunen och pastoratet utgör en enhet. Algutsboda lämnades orört vid senaste indelningsändringen. Däremot har trångbodda grannar naggat i kanterna då och då. År 1897 var innevånareantalet 5163 personer, vid årsskiftet 1954-55 3513. Drygt 16 % av befolkning över 60 år.

Algutsboda är en typisk småbrukarebygd med i medeltal 4.73 har åker pr. brukningsdel. Som ryggrad har jordbruket dock i medeltal 53 har produktiv skogsmark. pr. enhet. Bondeskogsbruket är förhärskande. 75% av den totala arealen är produktiv skogsmark. Jämta skogsbruket är glasindustrin den förnämsta inkomstkällan. Vid socknens fyra glasbruk sysselsättes c:a 400 personer och vid 107 st. småindustrier och hantverksföretag omkring 350 personer.

Större huvudort saknas inom kommunen, däremot finnes fyra samhällen, varav Broakulla är störst med 600 innevånare, vidare Boda Glasbruk 350, Eriksmåla 200 och Åfors Glasbruk 280. För samtliga dessa, jämte kyrkbyn gäller byggnadsplaner. Vatten och avlopp detaljplanerade för samtliga dessa orter och delvis utbyggda eller under utbyggnad.

Bostadsbebyggelse i kommunal regi förekommer endast i små enheter. Detsamma gäller för pensionärshem, som uppförts inom olika delar av kommunen med högst sex lägenheter i varje. Pensionärerna får på så sätt stanna kvar i den invanda miljön. Livlig egnahemsbebyggelse. Social hemhjälp sedan 1938.

Den ombyggda sockenstugan i kyrkbyn inrymmer kommunalexpedition, arkiv, sessionssal, sammanträdeslokaler, bibliotek och församlingssal, jämte goda utrymmen för föreningsliv och samkväm. Drives i hälftenbruk med församlingen. Centraliserad medelsförvaltning från och med 1952.

Kommunens styrelseskick: så där lagom upplyst förtroendemannavälde.